

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 2, ročník 12., vydané v júni 2024

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Èze, Francúzsko. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

Mgr. Jakub Köry, PhD. (School of Mathematics & Statistics, University of Glasgow, Glasgow)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translitológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

UPLATŇOVANIE PRINCÍPOV ENVIRONMENTÁLNEHO MANAŽÉRSTVA V HOTELIERSTVE VO SVETE

APPLICATION OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT PRINCIPLES
IN THE HOSPITALITY WORLDWIDE

Erika Kormaníková, Anna Šenková¹

Erika Kormaníková pôsobí ako interná doktorandka na Fakulte manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojom výskume sa venuje problematike udržateľného rozvoja cestovného ruchu prostredníctvom aplikácie Európskeho systému ukazovateľov cestovného ruchu (ETIS) navrhnutého Európskou komisiou. Anna Šenková pôsobí ako vedúca Katedry turizmu a hotelového manažmentu, Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojom výskume sa venuje problematike udržateľného rozvoja cestovného ruchu, hotelierstva a gastronómie. Je spoluautorkou jednej zahraničnej a dvoch domácich vedeckých monografií, piatich vysokoškolských učebníc, štyroch skript a autorkou stredoškolskej učebnice Ekonomika pre hotelové akadémie. Aktívne spolupracuje i s Asociáciou hotelov a reštaurácií Slovenska.

Erika Kormaníková works as an internal PhD student at the Faculty of Management, Economics and Business of the University of Prešov. Her research focuses on sustainable tourism development through the application of the European Tourism Indicators System (ETIS) proposed by the European Commission. Anna Šenková is the Head of the Department of Tourism and Hotel Management, Faculty of Management, Economics and Business, University of Prešov. Her research focuses on sustainable development of tourism, hotel, and gastronomy. She is the co-author of one foreign and two domestic scientific monographs, five university textbooks, four textbooks and the author of the secondary school textbook Economics for hotel academies. She actively cooperates with the Association of Hotels and Restaurants of Slovakia.

Abstract

The paper dealing with the topic of the application of environmental management principles in the hotel industry around the world presents a brief overview of significant findings in the

---

¹ Adresa pracoviska: Mgr. Erika Kormaníková, doc. Ing. Anna Šenková, PhD., Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu, ekonomiky a obchodu, Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Konštantínova 16, 080 01 Prešov
E-mail: erika.kormanikova@smail.unipo.sk, anna.senkova@unipo.sk

field of eco-friendly accommodation abroad. The aim of the paper was to investigate and analyse the application of environmental management principles in the hotel industry worldwide. In the research aspect of the paper, we use secondary data obtained from a publicly available report of the World Travel and Tourism Council. We consider the finding that accommodation establishments in the world currently have common management practices that address a specific part of sustainable hotel management to be an essential conclusion of the paper. It is also a positive fact that most hotels in the world are addressing environmental management approaches and have successfully implemented or are looking to further implement them in practice.

Key words: environmental management, hospitality, EMAS, environmental labelling

Abstrakt

Príspevok zaoberajúci sa témou uplatňovania princípov environmentálneho manažérstva v hotelierstve vo svete predkladá stručný prehľad významných zistení z oblasti ekologického ubytovania v zahraničí. Cieľom príspevku bolo skúmať a analyzovať uplatňovanie princípov environmentálneho manažérstva v oblasti hotelierstva vo svete. Vo výskumnej rovine príspevku využívame sekundárne dáta získané z verejne dostupnej správy Svetovej rady pre cestovný ruch. Za podstatný záver príspevku považujeme zistenie, že ubytovacie zariadenia vo svete v súčasnosti majú spoločné postupy riadenia, ktoré sa zaoberajú konkrétnou časťou udržateľného hotelierstva. Pozitívnym faktom je aj to, že väčšina hotelov vo svete sa prístupmi v environmentálnom manažérstve zaoberá a úspešne ich už implementovala alebo sa snaží ďalej implementovať do praxe.

Kľúčové slová: environmentálne manažérstvo, hotelierstvo, EMAS, environmentálne označovanie

Úvod

V súčasnej dobe moderne riadený podnik, usilujúci sa o dlhodobé udržanie, resp. posilnenie svojej trhovej pozície musí klásť dôraz nielen na kvalitu svojich produktov, ale tiež musí zohľadňovať celosvetovo uznávané ekologické štandardy.

Ako uvádza Mateides a kol. (2006, s. 194): „do riadiacich aktivít organizácie tak nevyhnutne vstupuje environmentálne manažérstvo, aplikáciou ktorého organizácia má možnosť hľadať cesty, ako riadiť svoje aktivity tak, aby sa znižovala alebo úplne pozastavila degradácia životného prostredia v dôsledku jej existencie“.

Slovenská agentúra životného prostredia (2017) (ďalej len SAŽP), hovorí o environmentálnom manažérstve ako o dobrovoľných nástrojoch environmentálnej politiky podniku. Tie mu umožňujú riešenie rozličných problémov týkajúcich sa starostlivosti o životné prostredie a neustále zlepšovanie správania sa podniku.

Základné ciele environmentálneho manažérstva možno charakterizovať nasledovne: obmedzenie spotreby dostupných prírodných zdrojov, eliminácia produkovaného odpadu vo všetkých formách, recyklácia vzniknutého odpadu na surovinový zdroj a poskytnutie pomoci ekosystému poškodenému ľudskou činnosťou (Sujová 2013).

Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit EMAS

Podľa SAŽP (2017) ide o efektívny manažérsky nástroj, určený pre podniky so záujmom zlepšiť svoje environmentálne správanie pomocou pridanej hodnoty v porovnaní s požiadavkami systémov environmentálneho manažérstva podľa medzinárodne platnej normy EN ISO 14 001, a to predovšetkým: štátom garantované plnenie a zhoda s legislatívou v oblasti životného prostredia, zvýšenie zainteresovanosti zamestnancov a povinné poskytovanie informácií verejnosti cez environmentálne vyhlásenia podniku.

EMAS reprezentuje výkon (podporuje podniky pri hľadaní vhodných nástrojov na zlepšenie ich environmentálnych vlastností), zodpovednosť (ide o overenie treťou stranou, zaručujúce vonkajšiu nezainteresovanú povahu celého procesu registrácie) a transparentnosť (podniky dosahujú vyššiu transparentnosť externe prostredníctvom environmentálneho vyhlásenia aj interne vo forme aktívnej účasti zamestnancov) (EUROPA 2024).

Pre podniky registrované v schéme EMAS plynú značné výhody napríklad v podobe úspor nákladov na vstupné suroviny, energie, odpad a pod., prevencie ekologických nehôd, dôslednejšieho dodržiavania právnych predpisov týkajúcich sa ochrany životného prostredia, získavania konkurenčnej výhody v rôznych tendroch či verejnom obstarávaní, priamych výhod zo strany štátnych orgánov, odborného rastu i rastu povedomia a osobnej motivácie personálu k ochrane životného prostredia (EMAS 2024).

Overovaný subjekt vstupujúci do EMAS má zodpovednosť za korektné používanie validovaného environmentálneho vyhlásenia a informácií. Celý proces overovania pozostáva zo šiestich krokov:

1. Žiadosť o uzavretie zmluvy.
2. Príprava na overovanie.
3. Overovanie a vystavenie správy z overovania.
4. Proces rozhodovania o validácii environmentálneho vyhlásenia.
5. Dohľad nad činnosťou registrovaného podniku.
6. Opakované overovanie uskutočňované po troch rokoch (ASTRAIA 2024).

EMAS je určený pre všetky členské štáty EÚ. Aktuálne je v podmienkach Slovenskej republiky účasť v schéme upravovaná nariadením ES č. 1221/2009 a Zákonom č. 351/2012 Z. z. o environmentálnom overovaní a registrácii organizácií v schéme EMAS.

Podniky vstupujúce do schémy EMAS sú povinné uhradiť registračné poplatky. V našej krajine je poplatok za prvú registráciu pre mikropodnik stanovený vo výške 33 €, malý podnik 66 €, stredný podnik 330 € a ostatné podniky sú povinné uhradiť poplatok vo výške 1 000 €. Za predĺženie registrácie zaplatí každý z týchto subjektov tretinu poplatku a za zrušenie pozastavenia platnosti registrácie sú jednotlivé podniky povinné uhradiť polovicu poplatku za prvú registráciu podľa príslušnej kategórie (EMAS 2024).

Environmentálne označovanie ubytovacích zariadení vo svete

V rámci Európskej únie majú žiadatelia možnosť uchádzať sa o získanie európskej environmentálnej značky „Environmentálna značka EÚ-Ecolabel“ (predtým „Európsky kvet“, obr. 1). (SAŽP 2017).

Obrázok 1 – Logo značky Ecolabel – Európsky kvet
Zdroj: Enviroportál, 2024

Environmentálna značka EÚ pokrýva širokú oblasť produktov a služieb pričom sa aj naďalej rozširuje. V rámci jednotlivých produktových skupín zahŕňa napríklad čistiace prostriedky, spotrebiče, papierové výrobky či textilie, rozličné produkty pre domácnosť, ale aj služby ako sú napríklad turistické ubytovacie služby a kempingové služby. A práve medzi najčastejšie produkty tejto značky patria ubytovacie zariadenia, ktoré sú zastúpené viac ako 40 % v rámci všetkých produktov. Táto značka je určená pre všetky ubytovacie zariadenia bez ohľadu na ich kapacitu či lokalitu. Je však potrebné podotknúť, že kritériá pre jej získanie sú rozdielne špecifikované zvlášť pre turistické ubytovacie zariadenia a zvlášť pre tzv. kempy. Tie ubytovacie zariadenia, ktoré sú ocenené environmentálnou značkou reprezentujú vysokú kvalitu, ekologické aktivity, povedomie a v konečnom dôsledku získavajú konkurenčnú výhodu na trhu (Zamboriová 2009; EUROPA 2024).

Ďalšie významné certifikácie v oblasti ubytovacích zariadení vo svete sú napríklad aj certifikácie GREEN GLOBE, GREEN KEY, GREENSIGN a EARTHCHECK. Všetky tieto certifikácie fungujú na princípe postupovania do jednotlivých úrovní, so začiatkom od certifikovaného člena, cez zlatého až po platinového člena (Green Globe 2024; Green Key 2024; Greensign 2024; Earthcheck 2024). Logá jednotlivých certifikácií ubytovacích zariadení vo svete uvádzame na obrázku č.2.

Obrázok 2 – Logá známych svetových environmentálnych značiek
Zdroj: Green key 2024; Green Globe 2024; Greensign 2024; Earstcheck 2024

Environmentálne označovanie bez ohľadu na konkrétnu environmentálnu značku, môže prebiehať tromi spôsobmi:

Typ I: ako dobrovoľný nástroj environmentálnej politiky, ktorým sa environmentálne označovanie na Slovensku realizuje v podmienkach programu NPEHOV. Ním sú stanovené ciele, základné princípy a pojmy týkajúce sa značky, inštitucionálne zabezpečenie celého

procesu, postup prípravy a schvaľovania smerníc určujúcich environmentálne kritériá a tiež postup na udelenie oprávnenia používať národnú environmentálnu značku. Môžeme teda konštatovať, že podstatou programu NPEHOV je systém udeľovania environmentálnej značky, spočívajúci v porovnaní zhody výrobku s jasne definovanými environmentálnymi kritériami určenými nezávislou, treťou stranou (Dečuková a kol. 2014).

Typ II: ako uvádzajú Rusko a Kucháriková (2007), ide o environmentálne tvrdenie výrobcov, dovozcov, distribútorov či iných osôb, u ktorých sa predpokladá, že z tohto tvrdenia majú prospech. Je vydané bez certifikácie a to treťou, nezávislou stranou.

Typ III: predstavuje prehlásenie s kvantifikovanými environmentálnymi údajmi o výrobku a to s vopred stanovenými kategóriami parametrov. Vo svojej podstate sa jedná o zverejnenie takých informácií, ktoré objasňujú vplyv výrobku na životné prostredie v priebehu jeho celého životného cyklu (Rusko a Kucháriková 2007).

Ciele, dáta a metodológia

Cieľom príspevku bolo skúmať a analyzovať uplatňovanie princípov environmentálneho manažérstva v hotelierstve na svete.

Vo výskumnej rovine príspevku pracujeme so sekundárnymi dátami o súčasnom stave uplatňovania princípov environmentálneho manažérstva v zahraničí zo Správy o trendoch v oblasti ekologického ubytovania, zozbieraných a publikovaných Svetovou radou pre cestovný ruch (WTTC) z roku 2022.

Nakoľko pracujeme výlučne so sekundárnymi dátami, z metód využívame prevažne metódu desk research dostupných získaných dát.

Výsledky a diskusia

V rámci správy WTTC o trendoch v oblasti ekologického ubytovania z roku 2022 bolo braných do úvahy 12 kľúčových ukazovateľov z troch oblastí udržateľnosti:

1. Manažment a efektívnosť – meranie a znižovanie spotreby vody, meranie a znižovanie množstva odpadu, meranie a znižovanie emisií uhlíka.
2. Planéta – program opätovného použitia bielizne, redukcia používania plastových alebo jednorazových slamiek do nápojov, výmena plastových fľaš na vodu za alternatívu, výmena jednorazových plastových fľaštičiek na hygienické a toaletné potreby za alternatívu, ekologické čistiace prostriedky, možnosť vegetariánskeho jedla.
3. Ľudia – znižovanie nerovností a prínos pre komunitu (GLTR 2022).

Uvedené oblasti udržateľnosti, ktoré boli brané do úvahy pri vytváraní výsledkov do tejto Správy zároveň kopírujú 3 základné piliere udržateľnosti (environmentálny – planéta; ekonomický – manažment a efektívnosť; sociálny – ľudia). Výsledky tak uvedieme za každú zo skúmaných oblastí jednotlivo.

Čo sa týka prvej skúmanej oblasti, ktorou bol systém riadenia, boli zistené 4 významné postupy, ktoré hotely vo svete využívajú v rámci oblasti systému riadenia s ohľadom na udržateľnosť. Tieto zistenia uvádzame v nasledujúcej tabuľke 1.

Spoločné postupy riadenia	Zavedené postupy riadenia	Nové postupy riadenia	Inovatívne postupy riadenia
98,8 % hotelov zbiera spätnú väzbu o spokojnosti hostí pre zlepšenie služieb a udržateľnosti bez ohľadu na segmentáciu	60 % hotelov má vyhradený rozpočet na udržateľnosť	50 % hotelov vykonáva školenie zamestnancov v oblasti udržateľnosti	približne 1 z 5 hotelov má certifikáciu treťou stranou ohľadom udržateľnosti
91,5 % hotelov zbiera spätnú väzbu ohľadom udržateľnosti aj od zamestnancov	každý druhý skúmaný hotel má v oblasti udržateľnosti i svojho majstra	1/3 hotelov má raz do mesiaca poradu ohľadom udržateľnosti	menej ako 1/5 hotelov má udržateľný tím (no existujú tu veľké rozdiely medzi jednotlivými typmi hotelov)

Tabuľka 1 – Oblasti zistení z hľadiska systému riadenia v zahraničí
Zdroj: vlastné spracovanie podľa GLTR 2022

Zároveň sa v správe uvádza, že medzi TOP 5 krajín z hľadiska efektívneho systému riadenia udržateľnosti krajiny ako Holandsko, Taliansko, Španielsko, Belgicko a Portugalsko (GLTR 2022).

Z hľadiska dopadu na komunitu sa opäť uvádzajú 4 oblasti, ktoré priniesli signifikantné výsledky (Tabuľka 2).

Spoločné postupy riadenia	Zavedené postupy riadenia	Nové postupy riadenia	Inovatívne postupy riadenia
98,7 % dbá aby interakcie s voľne žijúcimi zvieratami sa uskutočňovali v súlade so zavedenými kódexmi	každý druhý hotel zamestnáva 90 % zamestnancov z miestnej komunity	41,6 % hotelov ponúka hosťom prehliadky s miestnymi sprievodcami	14,4 % hotelov má na svojej streche zeleň
97,9 % hotelov vykonáva aspoň jednu iniciatívu, ktorá prispieva k znižovaniu nerovností	Viac ako 1 z 2 hotelov poskytuje hosťom výklad o prírodnom a kultúrnom dedičstve miestnej oblasti a vhodnom správaní sa turistov	40 % hotelov používa na výzdobu hotelovej haly, izieb a pod. pôvodné rastliny	
80 % hotelov ponúka hosťom možnosť zapojiť sa do iniciatív o životnom prostredí			

Tabuľka 2 – Oblasti zistení z hľadiska dopadu hotelierstva na komunitu v zahraničí
Zdroj: vlastné spracovanie podľa GLTR 2022

V prvej trojici TOP 5 krajín, ktoré sú lídrami v oblasti dopadu hotelov na komunitu, vedú krajiny ako Indonézia, Kórea a Japonsko. V oblasti Zdravie a Wellness boli zistené len 2 oblasti výsledkov, ktoré uvádzame na nasledujúcom obrázku 3.

Obrázok 3 – Zistenia z hľadiska Zdravie a Wellness v hotelierstve v zahraničí v %
Zdroj: vlastné spracovanie

Z uvedenej tabuľky je tak možné vidieť, že z hľadiska zdravia a wellness sa snaží väčšina hotelov využívať životnému prostrediu neškodiacie čistiace prostriedky ako aj vykonáva opatrenia, ktoré nebudú ohrozovať zdravie hostí počas pobytu. Zároveň bolo zistené že 3/4 hotelov má systém čistenia vzduchu alebo prenosné čističky vzduchu a okolo 62,6 % hotelov používa ekologické čistiace prostriedky.

Z hľadiska problematiky zodpovednej spotreby boli opäť zistené 4 oblasti výsledkov a postupov. Uvádzame ich v nasledujúcej tabuľke 3.

Spoločné postupy riadenia	Zavedené postupy riadenia	Nové postupy riadenia	Inovatívne postupy riadenia
99,2 % hotelov prijíma opatrenia na získavanie aspoň jedného druhu udržateľných produktov	60 % hotelov nakupuje aspoň polovicu svojich potravín a nápojov zo zdrojov spravodlivého obchodu	1/3 hotelov ponúka hosťom vegetariánske možnosti pre každý chod a každé jedlo	16,7 % hotelov ponúka hosťom vegánske možnosti pre každý chod a každé jedlo
98,9 % hotelov má zavedený program opätovného používania uterákov		26,7 % hotelov nakupuje aspoň polovicu svojich nákupov morských plodov od certifikovaných udržateľných zdrojov	7,8 % hotelov nakupuje aspoň polovicu svojich potravín a nápojov od ekologických výrobcov
96,8 % hotelov ponúka hosťom možnosť vzdať sa upratovania každý deň		každý štvrtý hotel nakupuje aspoň polovicu svojich potravín a nápojov od miestnych výrobcov a poskytovateľov	
95,5 % hotelov zavádza program čistenia a opätovného používania bielizne			

Tabuľka 3 – Oblasti zistení z hľadiska zodpovednej spotreby v zahraničí
Zdroj: vlastné spracovanie podľa GLTR 2022

Z hľadiska krajín, ktoré sú v oblasti zodpovednej výroby lídrami, uvádza správa WTTC krajiny ako Peru, Čína, Brazília, Panama a Dominikánska republika.

Ďalšou skúmanou oblasťou bola eliminácia používania jednorazových plastov, kde boli zistené 3 postupy, ktoré uvádzame v nasledujúcej tabuľke 4.

Zavedené postupy riadenia	Nové postupy riadenia	Inovatívne postupy riadenia
66 % hotelov vyradilo používanie jednorazových plastových slamiek	každý druhý hotel vyradil používanie malých plastových toaletných potrieb za neplastovú alternatívu	každý štvrtý hotel má nainštalované stanice na dopĺňanie vody vo verejných priestoroch s cieľom znížiť používanie jednorazových plastových fliaš na vodu
každý druhý hotel vyradil používanie plastových miešadiel	40,7 % hotelov vyradilo používanie plastových fliaš na vodu pre hostí ale aj pre zamestnancov za neplastovú alternatívu	1/5 hotelov, ktoré používajú bio plastové výrobky, ich posielajú na kompostovanie po skončení ich životnosti
		7,5 % hotelov znížilo používanie jednorazových plastov (alebo ich eliminovalo na minimum)

Tabuľka 4 – Oblasť zistení z hľadiska eliminácie jednorazových plastov v zahraničí

Zdroj: vlastné spracovanie podľa GLTR 2022

V rebríčku najúspešnejších krajín v oblasti eliminácie používania jednorazových plastov vynikajú najmä krajiny ako: Španielsko, Japonsko, Taliansko, Singapur, Holandsko a Portugalsko.

Spoločné postupy riadenia	Zavedené postupy riadenia	Nové postupy riadenia	Inovatívne postupy riadenia
99,5 % hotelov zaviedlo v posledných troch rokoch odpadové hospodárstvo	62,6 % hotelov plánuje a realizuje znížovanie množstva odpadu	každý druhý hotel umiestňuje recyklačné koše v spoločných priestoroch hotela	¼ hotelov sleduje množstvo vyprodukovaného odpadu a recyklovateľného odpadu
9 z 10 hotelov prijíma opatrenia na neuloženie odpadov na skládkach	každý druhý hotel meria množstvo vyprodukovaného potravinového odpadu	30 % hotelov umiestňuje recyklačné koše v izbách hostí	¼ hotelov daruje svoje prebytočné potraviny komunitným kuchyniam a nadáciám
		¼ hotelov vykonala analýzu odpadu za posledné 3 roky	15,6 % hotelov má dohody s dodávateľmi na recyklačný program alebo prípadný spätný zber

Tabuľka 5 – Oblasť zistení z hľadiska odpadového manažmentu v zahraničí

Zdroj: vlastné spracovanie podľa GLTR 2022

Z hľadiska odpadového manažmentu boli zaznamenané 4 oblasti výsledkov, ktoré môžeme pozorovať z tabuľky 11. Z hľadiska krajín, ktoré sú úspešné v odpadovom manažmente v hotelierstve, sú úspešné najmä krajiny ako Čína, Japonsko, Egypt, Švédsko a India.

Oblasť úspory vody, bola jednou z predposledných skúmaných oblastí. V správe WTTC sa uvádzajú tieto zistenia:

- 99,1 % hotelov zaviedlo do svojej prevádzky systémy na efektívne využívanie vody,
- 80 % hotelov používa pôdu alebo rastliny, ktoré sú odolné voči suchu, aby sa znížila potreba zavlažovania,
- 60 % hotelov sleduje svoju spotrebu vody,
- 50 % hotelov plánuje a realizuje iniciatívy na úsporu vody,
- 1 z 3 hotelov inštaluje podružné vodomery,
- 39,4 % hotelov inštaluje toalety s nízkym prietokom vody,
- 35,9 % hotelov inštaluje vysokoúčinné sprchové hlavice,
- 28,8 % hotelov inštaluje vysokoúčinné vodovodné batérie.

Predposlednou skúmanou oblasťou bol energetický manažment v hotelierstve. Tu boli zistené oblasti, ktoré ponúkajú zaujímavý prehľad aj o tejto problematike. Zistenie z uplatňovania energetického manažmentu uvádzame v nasledujúcej tabuľke 6.

Spoločné postupy riadenia	Zavedené postupy riadenia	Nové postupy riadenia	Inovatívne postupy riadenia
98,8 % hotelov zaviedlo opatrenia na zvýšenie energetickej účinnosti v posledných troch rokoch	70 % hotelov implementuje plány preventívnej údržby pre energetické a vodovodné zariadenia v hoteli	50 % hotelov využíva energeticky účinné LED osvetlenie	1 z 10 hotelov používa podružné merače na sledovanie spotreby energie
90 % hotelov porovnáva svoju energetickú účinnosť a výkonnosť s inými zariadeniami	60 % hotelov sleduje spotrebu energie	43,4 % hotelov má aspoň polovicu všetkých okien so zvýšenou reflexnou alebo inými izolačnými funkciami	
80 % hotelov plánuje realizovať iniciatívy na zníženie spotreby energie			

Tabuľka 6 – Oblasť zistení z hľadiska energetického manažmentu v zahraničí
Zdroj: vlastné spracovanie podľa GLTR 2022

Medzi krajinami, ktoré vykazujú najlepšie výsledky v oblasti energetického manažmentu v hoteloch, sa uvádzajú predovšetkým krajiny ako Švajčiarsko, Španielsko, Grécko, Indonézia, Kolumbia i Brazília.

Poslednou skúmanou oblasťou boli opatrenia v hoteloch v oblasti klímy. V správe sa uvádzajú nasledovné zistenia:

- 95 % hotelov má iniciatívy na podporu prijatia udržateľnej dopravy pre hostí i zamestnancov,
- 60 % hotelov má zavedené systémy alebo iniciatívy na zníženie emisií uhlíka,
- 40 % hotelov meria emisie uhlíka,
- ¼ hotelov vyrába energiu z obnoviteľných zdrojov energie priamo na mieste,

- 1/5 všetkých hotelov nakupuje obnoviteľnú energiu na trhu, od predajcov ako sú REC, zelené tarify, výkupné tarify,
- 13 % hotelov nakupuje časť elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov.

Záver

Tento príspevok poskytuje prehľad o uplatňovaných environmentálnych princípoch v ubytovacích zariadeniach vo svete. Z uvedených zistení usporiadaných podľa jednotlivých oblastí skúmania je teda zrejmé, že väčšina hotelov vo svete má spoločné postupy riadenia, ktoré sa zaoberajú konkrétnou časťou udržateľného hotelierstva. Pozitívnym faktom ale je, že väčšina hotelov vo svete sa prístupmi v environmentálnom manažérstve zaoberá a úspešne ich už implementovala alebo sa snaží ďalej implementovať do praxe.

Zaujímavým zistením je aj to, že medzi krajinami, ktoré využívajú takéto prístupy, sú prevažne krajiny ako Čína, Japonsko, ale i Švajčiarsko, Taliansko či Španielsko. To teda v praxi znamená, že environmentálnemu manažmentu sa v súčasnosti venuje pozornosť najmä v rozvinutých ekonomikách.

Ďalším zistením je napríklad aj to, že hotely v zahraničí sa jednotlivé princípy snažia uplatňovať pomocou rôznych iniciatív (environmentálnych, sociálnych i kultúrnych), čo je v porovnaní s podmienkami v hotelierstve na Slovensku podobné. Na Slovensku existujú totiž v oblasti udržateľnosti 4 iniciatívy – Zero waste výzva, Green Management, Green Slovakia Index a Zelený program udržateľného ubytovania (Eco Responsible Hotels Program).

Zároveň aj v správe WTTC bola táto oblasť skúmaná ako samostatná časť, ktorá sa spája s udržateľnosťou. Môžeme teda konštatovať, že tak ako v zahraničí aj na Slovensku sa pozornosť v hotelierstve venuje prevažne oblasti energie. Do úvahy však treba brať aj ďalšie dve oblasti, a to voda a odpad, ktoré sú taktiež veľmi dôležité a hodné ďalších výskumov.

Treba však spomenúť aj to, že ani v jednom prípade nebolo Slovensko spomenuté v správe WTTC. To teda opäť znamená, že aj v oblasti implementácii princípov EM je Slovensko stále na chvoste Európy i sveta. Slovenské hotelierstvo sa tak ešte potrebuje zamerať detailnejšie práve na implementáciu princípov EM po vzore správy WTTC, ktorá sa zameriava na 3 kľúčové oblasti vplyvu hotelierstva na životné prostredie, aby mohol byť tento sektor na Slovensku konkurencieschopný aj z globálneho hľadiska.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. Ing. Juraj Tej, PhD.*

Príspevok bol riešený v rámci projektu KEGA 005PU-4/2022: Inovácia študijného programu Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo v prvom stupni štúdia v študijnom odbore Ekonomia a Manažment.

Použitá literatúra

1. ASTRAIA, 2024. Proces certifikácie ASTRAIA [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://www.astraia.sk/certifikacia/proces/>
2. DEČUKOVÁ, D. a kol. 2014. Environmentálne hodnotenie a označovanie produktov. [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <http://www.hotelblog.sk/clanky/strategie/europska-enviromentalnaznacka#.WYiGRXFpzIV>
3. EARTHCHECK, 2024. Certification Earthcheck [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://earthcheck.org/>
4. EMAS, 2024. Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://www.emas.sk/statistiky/>
5. ENVIROPORTÁL, 2024. Environmentálne označovanie produktov [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://www.enviroportal.sk/environmentalne-temy/starostlivost-o-zp/dobrovolne-nastroje-environmentalnej-politiky/environmentalne-oznacovanie-produktov>
6. EUROPA, 2024. Europass [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://europa.eu/europass/en>
7. GLTR, 2022. Green Lodging Trends Report 2022 [online] [cit.2024-05-20]. Dostupné z: file:///C:/Users/erika/Desktop/UNIPO/Doktorandsk%C3%A9/2.%20rok%20PhD/%C4%8C%C3%A1nok%20MTP/Green_Lodging_Trends_Report_2022.pdf
8. GREEN GLOBE, 2024. Certification Green Globe [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://www.greenglobe.com/>
9. GREEN KEY, 2024. Certification Green Key [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://www.greenkey.global/>
10. GREENSIGN, 2024. Certification Greensign [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://www.greensign.de/en/>
11. MATEIDES, A. a kol., 2006. Manažérstvo kvality – história, koncepty, metódy. 1. vyd. Bratislava: EPOS. ISBN 978-80-8057-656-4.
12. RUSKO, M., KUCHARIKOVÁ, E. 2017. Environmentálne označovanie produktov, typ I., typ II. A typ III [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: https://www.sszp.eu/wp-content/uploads/a_20-Rusko-Kucharikova.pdf
13. SAŽP, 2017. Environmentálne manažérstvo [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalne-manazerstvo>
14. SUJOVÁ, A. 2013. Environmentálny manažment [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://ekodizajn.sk/?p=345>
15. ZAMBORIOVÁ, J. 2009. Európska environmentálna značka [online]. [cit. 2024-05-20]. Dostupné z: <https://prezi.com/1ir0ttzfcvwi/enviromentalne-hodnotenie-a-oznacovanie-produktov/88>

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189